

Proč se o vzteklých ženách říká, že jsou fúrie a megery?

Dominika Krejčová

Abychom zjistili původ slov v titulku, musíme se vrátit o mnoho let zpátky – do dob starého Řecka a připomenout si tehdejší bájesloví. Bůh podsvětí Hádés a jeho žena Persefona měli tři služebnice, kterým se říkalo Erínye. Nebyly to žádné krasavice, oči měly zalité krví, místo prstů drápy, ve vlasech se jim kolem ohyzného obličejce kroutily zmije. Představovaly bohyně pomsty a kletby a pronásledovaly každého, kdo se jakkoli provinil – ať už to byl některý z bohů, nebo obyčejný smrtelník. Do římské mytologie tyto bytosti vešly jako Furie. Zmíněné latinské slovo pak přešlo do češtiny a časem zobecnilo na širší označení hádavé, zuřivé či zlé ženy: fúrie. Můžeme se setkat i s označením Lítice, které funguje úplně stejně jako slovo Furie. S velkým písmenem se vztahuje k bohyním z řecké a římské mytologie, s malým písmenem označuje vzteklé ženy. Lítice byly pojmenovány odvozením z dnes už značně knižního slova lýtý – zuřivý, zběsilý.

Abychom nezůstávali jen u žen, mohli bychom připomenout ještě slovo furiant. Vzniklo také z latiny, a to z výrazu furiāre, což znamená uvádět v šílenost, rozzuřit (se). A odtud, jak uvádí Český etymologický slovník, se utvořilo latinské furiāns – tedy zuřící, běsnící, které se do češtiny dostalo jako furiant. Vychází tedy z podobného latinského slova jako Furie, které s malým písmenem znamenalo zběsilost, zuřivost a vzniklo od slovesa furere – zuřit, běsnit. Podle jazykových slovníků se slovo furiant používá k označení člověka pyšného, domýšlivého, nadutého.

A jak to bylo s megerou? To je jednoduché, stačí se pozastavit nad tím, jak se jednotlivé Furie jmenovaly: Alléktó, bohyně nesmiřitelného hněvu, Tísifoné, mstitelka vražd, a třetí – Megaira, která ztělesňovala samu závist. Odtud tedy pochází dnešní označení megery, protivné, zlé a možná i trochu závistivé ženy.

Na závěr nutno podotknout, že řecké báje znají i Erínye usmířené, kterým se říkalo Eumenidy, představitelky uspokojení svědomí. Je tedy šance, že i my se dočkáme fúrií a meger polepšených.